

audiografen

FAGBLAD FOR AUDIOGRAFER

www.audiograf.no

NR 2 – 2012

Audiografens Historie

– TILBAKEBLIKK AV GERD RUSTENBERG

BILDER FRA EN
SVUNNEN TID

HØREAPPARAT-
FORMIDLING I
SVERIGE

delta

Fagpressen

OPPLAGSKONTROLLERT

ER DU FORBEREDT PÅ KOMMISJONSLAGERET SOM KOMMER?

TRENGER DU
ET LAGERSTYRINGSSYSTEM
FOR HØREAPPARATER?

medSAVE GIR DEG GOD OVERSIKT
OG HAR EN EGEN MODUL FOR
UTKJØRING AV NAV-RAPPORTER.

LIKE GODT EGNET PÅ SMÅ KLINIKKER
SOM PÅ STØRRE HØRESENTRALER.

medSAVE

Følg linken over, eller gå inn på vår proffside og les mer. Bestill på tlf: 22 59 90 80, eller på medisan@medisan.no

medisan

- du skal høre mye

LEDER

I 1963 skrek jentene til de både besvimte og tisset på seg når de var på konsert med The Beatles, i kveld står det jenter og skriker til de besvimer på Operataket til Justin Bieber. Og alt var så mye bedre før "lissom" ? Musikken skal ikke sammenlignes, men ungjenter er nå og forblir ungjenter. Dog kan mye være bra før, men jeg vikke nå ikke vært foruten utviklingen. Man kan stresses over dagen mas og kjas, men sannelig er mange ting blitt enklere også.

I dette nummeret får dere et møte med ei grepa dame som forteller sin historie som audiograf ved Sørlandet Sykehus. Og at utvikling er til nytte er ingen tvil. Men at vi også skal legge oss merke ved at tiden ikke bør bli for knapp når vi sitter der og skal instruere våre pasienter i høreapparatbruk. Da vi er i dette "frem fra glemselen"-hjørnet tok vi også noen dype dykk i arkivene rundt og fant noen bilder som er blitt tatt tidligere. Tenker det er flere som kan nikke gjenkjennende, og tenke: "var det slik det så ut, ja, men akk så koselig." Kosen håper jeg har vedvart, men ønsker du å friske opp, legg merke til side nitten. Med flaks kan du altså forbedre lunch-rommet. Vi søker stadig etter forbedringer. På jobben sørger våre erfaringer at vi blir bedre på det vi gjør. At vi ser nye sider som gjøre at neste gang blir det bedre. Andre ønsker våre svar så de kan forbedre seg. Det er det styret i Norsk Audiografforbund gjorde. I våres sendte de ut spørreundersøkelse til alle medlemmene og håp om respons tilbake. Responsen var kanskje ikke så overveldende som man hadde håpet, men det var god feedback som kom tilbake. Så da blir det å ta med seg det videre i arbeidet. Det er klart for nye apparater og nye kontrakter med NAV. Vi vet ikke enda akkurat hva som kommer, men at det blir likt tilbud over hele landet er sikkert. Vi har sett mot Sverige og latt de fortelle om sin formidling av høreapparater.

Så selv om mange ting var bedre før, som at Beatles var bedre enn Bieber, håper jeg at vi nå får mange nye, høyteknologiske apparater som tilfredsstiller de vanskeligste hørselstap.

God sommer!
Hanne Ingeborg

INNHold

Småstoff

BARNAS 2012

Portrett: Gerd Rustenberg

HA-statistikk

Bilder fra en svunnen tid

Spørreundersøkelse fra naf

Nespresso

Høreapparatformidling i Sverige

Litteraturtipset

Slik har vi det

Umaskert

Stillingsannonser

6
9
10
13
14
16
19
22
25
27
29
30

REDAKSJONEN redaksjon@audiograf.no

Redaktør

Hanne Ingeborg Berg
Arbeidssted: Sandvika ØNH klinikk
Mobil: 97 68 07 53

Annonseansvarlig

Camilla Cornebo
Arbeidssted: Sørlandet Sykehus
Mobil: 91 79 98 11

Redaksjonsmedarbeidere

Anita Berre
Arbeidssted: GN ReSound
Mobil: 45 41 59 77

Monica Eide

Arbeidssted: Sentrum ØNH
Mobil: 97 13 45 62

Renate Berg

Arbeidssted: Stavanger Universitetssykehus
Mobil: 90 18 03 73

Audiografens adresse:

Audiografen
v/ Hanne Ingeborg Berg
St. Jørgensvei 10
0662 OSLO

Deadline for materiell:

3/2012 – 23.08.2012
4/2012 – 08.11.2012

Annonsepriser:

Avtale 1: 4x ½ sider: kr. 21000
Avtale 2: 4x 1/1 sider: kr. 30000
½ side enkeltannonse: kr. 7000
1/1 side enkeltannonse: kr. 9000

Forsidefoto:

Gerd Rustenberg
Foto: Camilla Cornebo

I forige utgave ble bildene
fra EU 2011 tatt av Anita Berre.

Stillingsannonser:

¼ side: kr. 1000.-
½ side: kr. 2000.-

Stillingsannonser blir automatisk lagt ut på nettet når bladet blir trykt!
Ønskes det at stillingsannonsen umiddelbart legges ut på våre nettsider www.audiograf.no koster dette kr. 3000. Ekstrakostnader ved mangelfullt materiale tas opp med trykkeriet, og trykkeriet sender egen faktura på dette.

Abonnementspris:

Kr. 500.- pr. år

Layout og trykk: Merkur-Trykk AS

Merkur-Trykk er
godkjent som
svanemerket bedrift.

Merkur-Trykk er
PSO-sertifisert
Vi tar kvaliteten på alvor!

NYHET!
Oticon Chili
Super Power

ConnectLine
Speech Guard
DSEsp rasjonale
Spatial Støybehandling

For mere informasjon om Oticon Chili ring 23 25 61 00 eller besøk www.oticon.com

oticon
PEOPLE FIRST

STYRET INFORMERER

Styret utarbeidet for en tid tilbake en medlemsundersøkelse som ble sendt ut i slutten av mars. Denne ble laget på bakgrunn av styrets ønske om å vite hva dere medlemmer tenker om kursen fremover for vårt forbund. Styret har i utgangspunktet en handlingsplan å jobbe ut ifra men vi ser på denne undersøkelsen som en del av denne.

I alt var det 129 responser på undersøkelsen. Dette syns vi var litt i underkant av hva vi egentlig hadde håpet på, men samtidig gir det oss en pekepinn på hva dere tenker om saker som er viktige for NAF. Resultatene fra undersøkelsen kan dere lese i denne utgaven av Audiografen.

Med tanke på flere henvendelser til styret angående NAF sin rolle i Delta som arbeidstakerorganisasjon, ønsket vi også å undersøke om flertallet av dere ønsker at vi skal jobbe for og bli en del av en annen arbeidstakerorganisasjon, eller stå selvstendig som en forening. Her gir flertallet tilbakemelding på at vi fortsatt skal være en del av Delta (64.3%) Styret vil derfor ikke legge noe mer vekt på dette. Det kommer mange gode tilbakemeldinger som vi vil ta med oss videre inn til Delta for at vi skal få mer innflytelse for NAF og våre medlemmers interesser.

Vi er tilfredse med at flertallet opplever at dere blir godt nok informert om saker som styret jobber med.

Av kjernesaker som står dere nærmest er revisjon/refusjonsrett, kommunale stillinger og lønn de som scorer høyest. Når det gjelder refusjonsrett er styret i dialog med ØNH-foreningen og audiologisk utvalg i forhold til veien fremover. Styret mener hvis vi skal komme videre må vi ha en samarbeidspartner, og ØNH-legene er i det daglige en av vår yrkesgruppes nærmeste samarbeidspartnere.

Helse- og omsorgsdepartementet sendte for en tid tilbake

ut en høring med forslag til endringer i folketrygdloven. Departementet foreslår å endre trygdens regelverk slik at det åpnes for at det kan ytes stønad til utgifter til undersøkelse og behandling for sykdom hos tannpleier på selvstendig grunnlag. Formålet med forslaget er å oppnå en mer hensiktsmessig fordeling av oppgaver mellom tannpleiere og tannleger. Forslag til endring av folketrygdloven åpner for at innbyggere på enklest mulig måte kan få aktuell stønad fra folketrygden for tjenester som ytes av tannpleiere. Dette vil kunne gjelde undersøkelse, diagnostikk og behandling av tilstander som tannpleier er kvalifisert til å utføre, og hvor det i dag eksisterer stønadsordninger når tjenestene utføres av tannlege.

Dette er inspirerende også for oss siden vi kan kjenne oss igjen i flere av problemstillingene. Vi vil derfor fremover ha en tettere dialog med Norsk tannpleierforening.

Når dette skrives er ikke årets lønnsoppgjør i havn enda. Men vi håper at Delta forhandler frem en god avtale på vegne av audiografer og høgskolegruppene. Yrkesgruppen trenger helt klart et lønnsloft. Både for å sikre at audiografer fortsetter i yrket, men ikke minst i forhold til rekruttering. Det skal "lønne" seg med høyere utdanning.

EU og landsmøte 2013 blir på Clarion hotell "Oslo airport", det vil si samme hotell som EU 2011. Datoene er 18-20 november, så her er det bare å melde i fra til arbeidsgiver slik at dere får det med på neste års etterutdanningsbudsjett. Vi ønsker også forslag til tema for foredrag. Forslag mottas med takk til styret eller komiteen. Fra NAF er det Kristin Flote og Kristin Lindtvedt som sitter i EU 2013 komiteen.

Styret ønsker alle sammen en foretrefelig og solrik sommer.

STYRET

Leder:

Espen Devig Andreassen
Hauabakken 40
8614 Mo i Rana
Mobiltelefon: 948 02 805/932 85 321
E-post: [espen\(a\)audiograf.no](mailto:espen(a)audiograf.no)
Arbeidsgiver: Helgelandssykehuset Sandnessjøen

Nestleder:

Kristin Flote
Ringshaugveien 42A
3154 Tolvsrød
Mobiltelefon: 957 80 185
E-post: [kristin\(a\)audiograf.no](mailto:kristin(a)audiograf.no)
Arbeidsgiver: Sykehuset i Vestfold

Sekretær:

Hanne Kristine Nergaard
Kristins Vei 32
0669 Oslo
Mobiltelefon: 905 48 350
E-post: [hanne\(a\)audiograf.no](mailto:hanne(a)audiograf.no)
Arbeidsgiver: Oticon

Kasserer:

Frits Talsset
Etterstadletta 9B
0660 Oslo
Mobiltelefon: 982 27 537
E-post: [frits\(a\)audiograf.no](mailto:frits(a)audiograf.no)
Arbeidsgiver: Siemens Høreapparater

Styremedlem:

Marit Sæter
Minister Ditleffs Vei 5A
0862 Oslo
Mobiltelefon: 911 38 278
E-post: [marit\(a\)audiograf.no](mailto:marit(a)audiograf.no)
Arbeidsgiver: Rikshospitalet

1. varamedlem:

Håvard Ottemo Paulsen
Gamle Strømsvei 35D
2010 Strømmen
Mobiltelefon: 916 15 242
E-post: [haavard\(a\)gmail.com](mailto:haavard(a)gmail.com)
Arbeidsgiver: Akershus Universitetssykehus

2. varamedlem:

Jorid Løkken
7290 Støren
Mobiltelefon: 959 15 262
E-post: [jorid.lokken\(a\)audioplus.no](mailto:jorid.lokken(a)audioplus.no)
Arbeidsgiver: Audioplus

3. varamedlem:

Kristin Ødegård
Glomstuveien 22
6412 Molde
Mobiltelefon: 909 36 648
E-post: [odegk\(a\)hotmail.com](mailto:odegk(a)hotmail.com)
Arbeidsgiver:

Spørreundersøkelse om bruk og nytte av HA

SSHF Arendal /Kristiansand har startet en spørreundersøkelse om tilfredshet av høreapparatbehandling.

Tekst: Jorunn Knudsen

Med utgangspunkt i International Outcome Inventory for Hearing Aids Questionnaire (IOI-HA) har vi ved SSHF laget en tilfredsundersøkelse med 10 spørsmål. Det vi ønsker å vite noe om er tidsbruk, hvor mye nytte pas. har av sitt HA, bedring av livskvalitet og om de fungerer bedre i forskjellige sosiale situasjoner osv, etter de fikk tilpasset HA

Vi deler opp i kjønn og aldersgrupper.

Det er i forkant gjort en test med 100 skjemaer. Vi fikk da svarprosent på mellom 60 og 70%. Rutinene med utlevering og skanning av skjema fungerte bra.

Etter ferdig forsøk / test med 100 pasienter, har vi nå satt i gang rutinemessig utsendelse av spørreskjema til alle over 18 år, ca. to mnd. etter beholdt HA. Vi har valgt ikke å sende til de som får tilpasset HA som behandling for tinnitus. Undersøkelsen foregår helt anonymt og svarene avleses elektronisk.

Det er laget Excel program for statistikken. Det kan velges mellom fem ulike svaralternativ på hvert spørsmål. Vi ser på totale svar på hver rubrikk, for så å summere hele skjemaet.

Spørreundersøkelsen skal evalueres første gang etter et halvt år. Er det da noen tendenser som virker negative, bør vi se på rutinene våre for eventuelt sette i gang tiltak som kan bedre på situasjonen.

Vi vil få spennende statistikker på arbeidet vi gjør og nytten pasienten har av HA. Håper vi kan publisere disse statistikkene etter hvert.

Teksting i briller

Japanske utviklere har produsert en slags brille, slik at mennesker med hørselsproblemer kan få teksting direkte på brilleglassene.

Utover tekstingen, kommer det også annen relevant informasjon som for eksempel om hvem som sier hva, og hvis det er lyd i bakgrunnen som er viktig for handlingen i filmen.

I Japan vises kun meget få filmer med undertekster, fordi tekstingen kan

virke forstyrrende for normalthørende.

Brillene blir inntil videre kun brukt til teksting af japanske film. På grunn av at det er dyrere og tekste til brillene enn til lerretet, er det store spørsmål om hvem som skal ta utgiftene til tekstingen.

Kilde: hoerelse.info

HLF i Oslo har arrangert et kurs med tema "moderne høreapparater"

Audiograf Ann-Kristin Egge, Linderud ØNH, var den som hadde tatt på seg oppgaven med å forelese. Stein Thomassen i HLF Oslo hadde gitt følgende beskrivelse av kurset:

Lær om moderne høreapparaters muligheter og begrensninger, og hvordan audiografen kan justere dem for å passe til akkurat dit hørseltap. Kurset var over tre kvelder, to timer og førtifem minutter per kveld. Ann Kristin Egge synes det er viktig at vi audiografer er i nær dialog med brukerne og deres organisasjon. Hun så dette som en fin måte å øke kunnskapen med og forståelsen av hva hørseltap innebærer, og ikke minst hvilke forventninger en kan ha til høreapparatene.

Temaene hun tok opp var:

- Audiogram / taleoppfattelse.
  - Høreapparatyper (hva er egnet for hvem).
  - Enkel forklaring av begreper som retningseffekt, telespole, streaming osv.
  - Hva lover leverandørene (med utgangspunkt i reklame for høreapparat), og hva kan man forvente.
  - Innstillingsmuligheter og justering av høreapparat.
  - Hva kan du som bruker forvente av audiografen.
  - Hva forventer audiografen av deg, og hva er det lurt å tenke på før/ under utprøving av høreapparat.
  - "Kjøreregler" for hørselshemmede og deres omgivelser.
- Gruppen av deltakere bestemte i stor grad hvor dypt en gikk inn i emnene, men også eventuelle relevante spørsmål som dukket opp underveis. Dersom du har lyst til å holde et lignende kurs der du bor, kontakt HLF og tilby dine tjenester!

Setter fokus på støy

Arbeidstilsynet mottar årlig nærmere 1700 meldinger om arbeidsrelaterte støyskader. Det utgjør cirka halvparten av alle skader som meldes.

Inneværende år kontrollerer tilsynet 520 virksomheter for å redusere sjenerende og hørselsskadelig støy.

– Støyskader har toppet statistikken til Arbeidstilsynet i en årrekke, derfor er det helt på sin plass at en rekke ulike arbeidsplasser kontrolleres, slik at man kan få redusert antall støyskader i arbeidslivet, sier generalsekretær i HLF, Anders Hegre.

Arbeidstilsynet er nå i gang med tilsyn i bransjene bygg og anlegg, produksjonsbedrifter og verksteder, barnehager, bakkepersonell på flyplasser, samt musikk- og underholdningsbransjen.

– Hørselstap er uheldelig, og det er bekymringsfullt at så mange får hørselsskader på jobb. Arbeidstilsynets satsning på støy skal bidra til at

virksomhetene jobber forebyggende for å redusere risikoen for hørselsskader på arbeidsplassen, sier Ingrid Finboe Svendsen, direktør i Arbeidstilsynet.

– Foreløpige resultater fra tilsynene viser at mange virksomheter mangler oppdaterte kartlegginger og målinger av arbeidstakernes støybelastning. Når dette mangler blir både informasjon og opplæring til arbeidstakerne, og tiltak for å redusere støybelastningen, mangelfull. I mange virksomheter er kunnskapen om helseeffekter av støybelastninger rett og slett for dårlig, sier Finboe Svendsen.

Om virksomhetene benytter seg av bistand fra bedriftshelsetjenesten varierer. Bedriftshelsetjenestene er en viktig ressurs for virksomhetene i det forebyggende arbeidet. Hvordan bedriftshel-

setjenesten bistår virksomhetene er et sentralt tema som tas opp i tilsynene.

Visste du: At 25. april er den Internasjonale støyfri dagen

Internasjonale Støyfri Dag ble innstiftet i 1996 av League for the Hard of Hearing, USA. Det er tolvte gang dagen markeres i Norge. Dagen brukes av myndigheter og nettverk av helse- og miljøorganisasjoner til å sette fokus på skadelig støy og lydmiljøer i samfunnet, i arbeidsliv og i offentlige, åpne rom. Omlag 11 prosent av alle yrkesaktive sier de har nedsatt hørsel eller øreus, og en tredjedel mener jobben har skylda. Det betyr at om lag 70 000 arbeidstakere har fått hørselsskader på jobb.

Kilde: Arbeidstilsynet/HLF

Coldplay vokalist advarer de unge

Coldplay-vokalist Chris Martin (35) står frem og forteller at han har fått tinnitus fordi han ikke har vernet om hørselen sin.

Chris tror at tinnitusproblemene i utgangspunktet stammer fra da han hørte på høy musikk i tenårene. Nå ønsker han å bidra til at andre unngår de samme problemene.

Popidolet, som er gift med den kjente skuespillerinnen Gwyneth Paltrow, insisterer på at hans to barn, Apple (7) og Moses (6) ikke skal bli utsatt for høy musikk. Chris Martin, som har vunnet Grammy sju ganger, har blitt advart – tinnitusproblemene kombinert med hodepine – kan bety slutten på musikk-karrieren.

Martin går ut med dette nå i forbindelse med den engelske kampanjen "Action on hearing loss", som fokuserer på faren ved å utsette seg for høy lyd. Sangeren og låtskriveren har gått rundt med ringingen og bråket i ørene i ti år, men har nå begynt å bruke hørselsvern på scenen. Nå bruker vi i bandet alltid spesialtilpassede ørepropper eller in-ear-monitor, for å beskytte hørselen.

BARNAS 2012

- Det växande barnet

3-5. september

Nordiska Audiologiska Sällskapet (NAS) är en paraplyorganisation för olika professionella organisationer och brukarorganisationer i de nordiska länderna. Indirekt har NAS mer än 100.000 medlemmar. NAS inbjuder härmed till barnaudiologisk konferens, BARNAS 2012 - "Det växande barnet". Konferensen är tvärfacklig och vi hoppas genom våra nationellt och internationellt kända keynote speakers kunna ge er en fullständig konferens.

De teman och keynote speakers som vi har valt för de olika sessionerna är:

- Diagnostik och intervention
Anu Sharma, Professor
Dept of Speech, Language and Hearing Science,
Univ of Colorado at Boulder, USA
- Ärftliga hörselnedsättningar
Richard Smith, Professor
Dept of Otolaryngology, Univ of Iowa, USA
- Syndromala hörselnedsättningar
Lisbeth Tranebjærg, Professor
Institutionen för audiologi, Köpenhamns universitet,
Danmark
Bill Kimberling, Professor
Dept of Ophthalmology and Visual Sciences and
Otolaryngology, Univ of Iowa, USA
- Cochleaimplantat
G O'Donoghue, Professor
EENT Dept, QMC Univ Hospital, Nottingham, UK
Eva Karltorp, MD
CI-sektionen, Karolinska Universitetssjukhuset,
Stockholm
Sue Archbold, PhD
The Ear Foundation, Nottingham, UK
- Hörapparater och hörseltekniska hjälpmedel
Teresa Ching, PhD
National Acoustic Laboratories, Australia
Malou Hultcrantz, Professor
Institutionen för klinisk vetenskap, intervention
och teknologi, Karolinska Institutet, Stockholm
- Kognition och hörsel
Jerker Rönnberg, Professor
Institutionen för beteendevetenskap,
Linköpings universitet
Björn Lyxell, Professor
Institutionen för beteendevetenskap,
Linköpings universitet
- Språk och kommunikation
Kathleen Wermke, Professor
Dept of Orthodontics, Univ Clinics Würzburg, Germany
Hans Borchgrevink, MD, MHA, BA
Norges Forskningsråd, Oslo, Norge
Birgitta Sahlén, Professor
Avdelningen för Logopedi, Foniatri och Audiologi,
Institutionen för Kliniska Vetenskaper, Lunds Universitet
- Barn och ungdomar i skolan
Paneldebatt
Konferensen kommer, liksom den första BARNAS-
konferensen, att äga rum i Örebro. Örebro ligger centralt
i Sverige med goda transportmöjligheter till såväl
väst- som östkust. Vi inbjuder er härmed att delta i denna
spännande konferens för kliniker, forskare och brukare.

För mer information, gå till hemsidan
www.barnas2012.se/

Tilbakeblikk på vår audiografhistorie- hvordan alt begynte

Fortalt av Gerd Rustenberg- hørselsassistent/ audiograf på Sørlandets sykehus i Arendal fra 1968-1986.

Tekst: Audiografene Camilla Cornebo og Ingeborg Strøm Henriksen

Denne historien kunne ha blitt mye lenger, men kortversjonen kommer her.

Gerd Rustenberg ble født 15.01.1918 og var en av de to første audiografene ved hørselssentralen i Arendal. Vi var så heldig å få henne hit til oss for å prate litt om hvordan alt var den gangen hun begynte som hørselsassistent på sykehuset vårt, fra den gang høreapparatene var analoge, software var et fremmedord og skrujernet var audiografens faste verktøy.

Ikke et vanlig A4-liv

Men før vi kommer så langt må det litt bakgrunnshistorie til, fordi Gerd har ikke hatt noe vanlig A4-liv. Som den engasjerte, kunnskapssøkende og nysgjerrige person hun er, kan hun se tilbake på et usedvanlig aktivt, allsidig og interessant liv. Å bli utnevnt til æresmedlem i ikke mindre enn 6 ulike organisasjoner, taler for seg og er vel langt mer enn de fleste av oss andre kommer til å oppnå. Norsk luftambulans, Sivilforsvaret, Norsk Aeroklubb- avdeling Gullknapp, Kvinners frivillige beredskap, Frolands verks venner og Dansegjengen på Myra – vi må bare bøye oss i støvet!!! Hva denne damen har fått utrettet!!! Nå sitter hun her, 94 år, hvit i håret, litt blank i øynene, men med et våkent og klart blikk. Hun forteller med noe svak stemme, hukommelsen helt på plass. Ved siden av seg har hun rullatoren, sin faste følgesvenn de senere år. Hun møter godt forberedt til samtalen, 2 bæreposer fulle av fotoalbum og gamle avisutklipp. Hjemme i stua har hun sitt eget historiske arkiv med bilder og utklipp fra alle slags saker som har interessert og engasjert henne gjennom et langt liv. Dette personlige arkivet har vært til hjelp for mang en historieskriver og museum.

Gerd's yrkeskarriere

Hennes yrkeskarriere startet i Televerket, der begynte hun i 1935. Gerd ble Norges første kvinnelige telemontør.

Televerket var tidlig ute med å forberede krigen. På grunn av alle urolighetene i Europa startet de allerede i 1934 arbeidet med å bygge hemmelige telefonstasjoner. Dette arbeidet var Gerd med på, et arbeid som fortsatte videre inn i krigen. Gerd kjente etter hvert telelinjene og geografien inn og ut. Hun var ung, kvinne, og ble ikke mistenkt for å være ute på hemmelige oppdrag. Under krigen ble verktøyene de trengte gjemt i melkespann og handlevesker. Etter hvert ble arbeidet mer risikabelt, og hun valgte å si opp jobben i 1943. Gerd begynte da å jobbe i det sivile luftvernet, på sentralkommandoplassen i Nygata i Arendal og overtok ansvaret for flyalarmen. Hun hadde en del nattevakter og fikk mulighet til å gå på skolen samtidig. Valget falt på kontor og stenografutdanninga på Handelsskolen. Leksene kunne hun gjøre i arbeidstiden.

Gerd forteller også at Televerket betalte hennes første sertifikat. Det var i 1939, og det kostet 35 kroner den gang. Kjøreopplæringa fikk hun hjemme, da de hadde bil. Det var ikke nødvendig med noen annen opplæring.

Så ble hun gift med Trygve og fikk tre barn. Hun var hjemme hos barna til de ble så store at du skulle ha en utdanning. Da ble det behov for to lommebøker og Gerd begynte på Elektrisk byrå. Hennes kunnskaper fra tiden som telemontør kom godt med. Deretter ble hun ansatt på sykehuset i journalarkivet. Hele systemet for arkivering av journaler var under omlegging fra å følge navn og alfabetisk rekkefølge til Marstanders system som gikk etter fødselsnummer.

Audiologisk aktivitet

Den nye hørselssentralens på sentralsykehuset stod ferdig i 1968, som den 7. fullt utbygde hørselssentralen i landet. Gerd ble "headhundet" av ØNH-lege Kaare Eimind til å steppe inn som vikar for hørselsassistent Turid Iddmark, nå Bjerland, da hun skulle ta den formelle utdanningen. Dette var første kull hørselsassistenter i Norge.

Det var ingen møbler på Hørselssentralen, så Gerd tok med seg stol fra arkivet. Arbeidsdagen ble slik at hun jobbet på arkivet frem til kl.10, deretter på Hørselssentralen resten av dagen. Der bistod hun Eimind. De jobbet også på lørdager.

Før Hørselssentralen startet opp på sentralsykehuset i 1968, var det en viss audiologisk aktivitet i Arendal, på det katolske sykehuset, St. Franciskus hospital. Øre-nese-halsspesialist Gregertsen var stasjonert der og en nonne, søster Miriam som

tok hørselmålingene. Audiometrirommet var plassert nede i kjelleren, i det gamle likhuset. Audiometeret som ble brukt her tok Gerd vare på og i dag står det på et lager på Bjorbekk.

Leger fra Kristiansand henviste pasienter til Arendal for å teste hørselen. Høreapparatfirmaene reiste også rundt og tok hørselsmålinger. De tok inn på hotell, annonserte sin ankomst, tok hørselsmålinger på hotellet og leverte ut høreapparater.

Hørselssentralen fikk kjøpt inn et flunkende nytt audiometer; Peters audiometer var digert og gikk opp til 130dB. Det kunne kobles sammen med Bekesy-utstyr.

I 1971 var det Gerd sin tur at ta utdanninga, i en alder av 53 år. Det het seg at utdanninga var toårig, et års praksis på en Hørselssentral og et år på skole. Skoleåret var et vinter/vårkurs og et høstkurs. Undervisningen foregikk i Oslo, nærmere bestemt på Gimle, Bygdøy. Det var praksis på både Ullevål og Riksen. Kjente lærerkrefter var Quist-Hansen, Gordon Flottorp og Thorleif Søhol.

Norsk Audiografforbund blir dannet

Under skoletiden ble det første møtet, for å få dannet en forening holdt på Holmenkollen restaurant. En viktig sak var yrkestittelen. Forslag som kom opp var audioingeniør, audiograf, audiolog og audionom. Det ble audiograf, selv om det var motstand mot "graf", som enkelte følte ble en tittel tilhørende lavtlønnsstigen. På dette møte ble også Norsk Audiografforbund dannet. Medlemskontingenten var 10 kroner i året, og Gerd som foreningens første kasserer samlet inn penger fra alle som var til stede. Hun ble sittende som kasserer det første året. Audiograflogoen ble også utformet etter runder med mye diskusjon.

Nå hadde hørselssentralen 2 utdannede audiografer og Gerd kan ikke få fullrost sin kollega Turid for hennes innsats og engasjement. Foruten det daglige arbeidet med hørselsmålinger og tilpassing av høreapparater og hjelpemidler, ble det lagt stor vekt på en helhetlig hørselsomsorg og forebyggende virksomhet. Tidlig forsto de to damene betydningen av at helsepersonell ble opplyst om nedsatt hørsel og bruk og stell av høreapparat. Turid underviste fast på sykepleierskolen, Gerd tok seg av undervisningen på hjelpepleierskolen. De reiste også rundt på alle syke- og aldershjem i fylket og underviste i bruk og stell av høreapparater. I tillegg kunne også de pasientene som hadde problemer med å ta seg fram til hørselssentralen få hjelp på hjemmet når de var der.

Hørselshemmede barn ble oppdaget altfor sent, og de fikk opprettet et nært samarbeid med alle helsesøstre i fylket, med fylkeshelsesøster Birte Olimstad i spissen. Det ble kursing, hospitering og oppfølging av henviste barn. I tillegg hadde de et nært samarbeid med skoler som hadde hørselshemmede barn.

Hørselssentralen, særlig ved Turid's engasjement medvirket til oppstart av Aust Agder Hørselshemmedes forening. Foreningen hadde ligget nede i en årrekke.

Skjegget blir borte

Hørselssentralen engasjerte seg også i saker av nasjonal karakter. Øre-nese-hals lege Kaare Eimind var en pådriver til å få forbudt salg av kinaputter i Norge. Hørselssentralen var også aktiv til å få bort skjegget fra nyhetsopplene i NRK, den gang teksting av norske programmer ikke forekom.

Den vanlige arbeidsdagen var annerledes. Uten data, med skrivemaskin, blyant og papir. Audiogrammene ble sirlig tegnet ned på kalkerpapir med rød og blå farge.

Før MR kom, ble det innen diagnostikk brukt flere audiometriske prøver. Foruten tone og taleaudiogram var tonedecay, Fowler, Bekesy, vanlige tester. Impedansmåling inneholdt tympanometri, ibsi og contralateral stapediusreflekser og decay, tensor tympanirefleks og refleks ved øyelokksløfting. Da Georg Træland ble ansatt i 1984 ble det også foretatt ERA-målinger. Inntil da ble pasienten henvist til Rikshospitalet.

Høreapparattilpassningen ble foretatt ved hjelp av taleaudiometri i "fritt-felt" og ble justert etter pasientens ønske og audiografens beste evne. De første årene ble det mest brukt

kroppsapparater. Etter hvert fikk de unge og spreke ørehengere. I øret apparater kom først på 1980-tallet. De fleste fikk bare ett høreapparat, barn og unge fikk alltid til begge ører. De fikk full dekning av trygdekontoen. Høreapparatimportørene hadde utprøvningsapparater på hørselssentralen. Når apparat var tatt ut gikk pasienten med rekvisisjon til forhandler i byen for å få bestilt aktuelt høreapparat. Det var opprettet avtale med urmaker/optiker i både Arendal og nabobyen Grimstad. Den gang bidraget som trygdekontoen gav til høreapparat, vanligvis 1/3 av prisen. Det ble søkt om bidrag etter endt prøvetid. Barn under 21 år og voksne som kunne dokumentere at de hadde barn under 21 år fikk full dekning for høreapparatene. Hørselssentralen hadde lageret for de som skulle ha full dekning.

Avtrykksmasse av gips

Propper var et kapittel for seg. Den første tiden var det standardpropper, nummerert fra 1 til 5, sutter, smokker og ekspansjonspropper. Men hvem har vel standardører? Etter hvert fikk en til en avtale med en urmaker i Arendal til å foreta proppavstøpninger. Den første avtrykksmassen var gips. En kan bare forestille seg de lidelser det ble når gipsen var stivnet og avtrykket skulle tas ut av en hårete øregang. Så

kom avtrykksmassen. Den første krympet, og avtrykk kunne derfor ikke tas på fredager, for da ville det krympe i helgen. Det måtte også tas før kl.15, for da måtte urmakeren løpe til Arendal stasjon for å få sendt avtrykkene med toget til Oslo som gikk i 16-tiden. Dagen etter kunne avtrykkene støpes i gips og lages videre til propp hos firma i Oslo.

Hjelpemiddelsentralen fantes ikke. Det ble søkt om hjelpemidler på hørselssentralen og et lokalt elektrofirma stod for montering. Audiografene tok tidvis hjemmebesøk etterpå for å sjekke at det hele fungerte som det skulle.

En kan bare konstantere at de senere års utvikling har vært enorm. På spørsmål om hva som har forandret seg mest, kan ikke Gerd svare på dette. Alt er annerledes siden hun begynte. Etter mye ettertenksomhet svarer hun likevel at de kom mer innpå pasientene før. De hadde mer tid til den enkelte og dro på hjemmebesøk. Pasientene kom ofte hjem på døren til Gerd.

Noen råd til dagens audiografer har hun ikke. De er godt skolerte og klarer seg bra mener hun. Om yrket har hun bare gode ting å si. Audiografer i dag har en betydningsfull jobb som er viktig for at samfunnet skal fungere. For sin egen del synes hun audiograf yrket har vært topp og ville ikke valgt noe annet i dag. En gang audiograf, alltid audiograf!

Avviksskjema høreapparatpropper

Det er laget et skjema som kan brukes dersom det skulle være behov for å klage på øreproppene. Dette skjema finner du på vår internettside audiograf.no.

Det skal sendes inn ett eksemplar per propp. Dersom man klager på begge proppene til en bruker, skal det sendes inn to eksemplarer av avviksskjemaet.

På merknader kan du skrive hvorfor det ev ikke bestilles ny propp. Det kan for eksempel være en bruker som beholder proppen på tross av at den ikke er god eller ikke tilsvarer bestillingen. Der kan du også skrive hvis de ikke blir levert i tide.

Klagen sendes til produsenten som har innrapporteringsrutiner til NAV.

NAF ønsker gjerne å få en kopi for å kunne ha en viss

oversikt over klagen. Du kan enten spørre bruker om det er greit at dere oppgir navn, eller så kan navnet på bruker tas vekk på kopien til NAF.

NAF ønsker kun å registrere antall klager.

Kopien til oss kan enten sendes pr post til:

Espen Devig Andreassen

Hauabakken 40

8614 Mo i Rana

Eller på mail til: espen@audiograf.no

Helge Sagen. Montør på HMS og Georg Træland

Britt Malde

Turid Idmark Bjerland, audiograf, Gerd Rustenberg, audiograf og ØNH-lege Kaare Eimind.

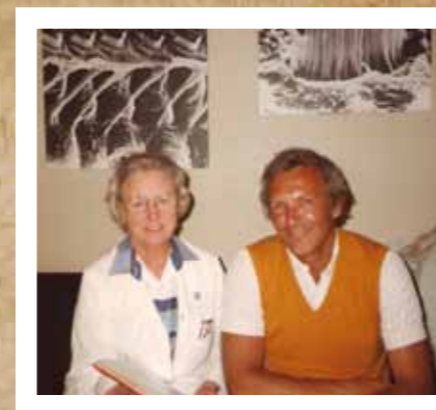
Rolf Jørgensen, elektriker

Alfhild (sekretær), Irene Haugom, Åshild Monsvik, Laila Pitkanen, Olav Mjøltnes (lege)

Ingeborg Strøm Henriksen, audiograf.

Gerd Rustenberg og Kåre Stai, Widex (nå Medisan)

Bjørn Høyvangli fra Medisan.

Bjarne Eriksen E. Stephensen og Gerd Rustenberg.

Ingeborg Strøm Henriksen, audiograf, Georg Træland, audioingeniør og representant fra Televerket ang. tekniske hjelpemidler.

Anne Torunn Sandåker, Ingunn, Laila Pitkanen

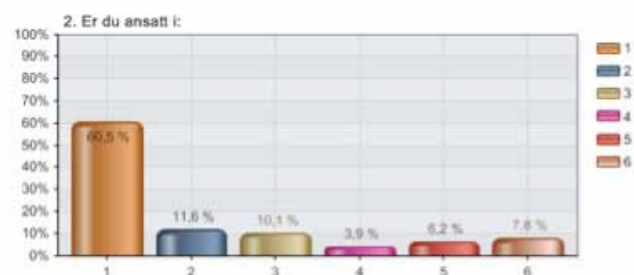
F.v. Einar Laukli, Vera Carlsson, Hans W. Bremer, og Ingvei Tovseth.

Medlemsundersøkelse Norsk Audiografforbund

Det ble i våres sendt ut en spørreundersøkelse til alle medlemmene i Norsk Audiografforbund. 129 personer responderte. Man hadde vel håpet på et større antall respondenter, men det ble det ei. Det er et ordtak som sier at "den som tier, samtykker", vi får håpe det er hva tallet representerer. Likevel kom det mange gode kommentarer tilbake til styret.

Respondentene er ansatt i følgende:

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Offentlig sektor	60,5 %	78
2 Avtalespesialist	11,6 %	15
3 Leverandørav hørselstekniske hjelpemidler	10,1 %	13
4 Selvstendig næringsdrivende	3,9 %	5
5 Student	6,2 %	8
6 Annet	7,8 %	10
Total	129	

De fleste opplever ikke NAF som en politisk aktør. Her svarte 58,1% at de ikke gjør det. 8,5% ser det som en politisk aktør, mens 33,3% vet ikke. Som en oppfølging til dette ble det spurt om kommentarer angående dette. Følgende kommentarer kom.

Kommentar om hvorvidt du ser/ikke ser NAF som en politisk aktør

– Vi er små og er avhengig av andre med mer tyngde i tunge politiske saker.

– Virker som dere jobber hardt med viktige saker som har stor betydning for oss audiografer. Og at vi i fremtiden kan være mer uavhengige, og gjøre en større forskjell for brukerne våre.

Det er det det handler om, vi er til for brukerne!

– Svarer Nei fordi vi i realiteten er en liten gruppe, men tror vi er ganske sterke størrelsen tatt i betraktning.

– Opplever at NAF gjerne vil, men at legene sitter med siste ord uansett - og HLF er den som setter dagsorden i media i de saker hvor hørsel løftes fram. Fremdeles mange som ikke vet hva en audiograf gjør og er, vi må få synliggjort yrkesgruppa mer.

Vi får svært sjelden gjennomslag for våre synspunkter, samt at vi sjelden den første yrkesgruppen som spørres når det faguttalelser innenfor hørselsomsorgen. Det synes jeg er bra

– For lite for å ha stor gjennomslagskraft i helsevesenet.

– Synes det tar lang tid med saker som politikerne jobber med men føler at styret gjør en god jobb.

– Ut fra det lave medlemstallet org. har er det ikke så lett å oppnå resultater, men skulle ønske at NAF jobbet mer slik NtpF gjør mht til refusjon m.m. Vi er en yrkesgruppe som får stadig mer å gjøre, men det opprettes ikke stillinger i takt med etter-spørsel. Dette kunne man fort kunne gjort noe med, hvis audiografer kunne fått samme tilskudd fra helseforetakene slik avtalespes. får. Hvis avtalespes. tilsetter audiograf får de et ekstra tilskudd på 300000. Dette for å lønne en audiograf. På tide å gjøre noe mer nå??

– Vi er nok for få...

– Vet hvor mye arbeid det er i å drive organisasjonen, så etter størrelse og synlighet så synes jeg styret er flinke.

– Tenker det henger sammen med at vi er små... Har aldri "hørt om oss"...

– Vi er ikke så mange.

– NAF er vel rett og slett for små?

– Jeg opplever at NAF selv sliter med "dårlig selvtilitt" og stadig beklager seg over hvor små og ubetydelige vi er. Og at det tydeligvis er vanskelig å gjøre noe med det - nettopp fordi vi er få...

– Ønsker at NAF blir mer synlig.

– Viktig å få opp audiografene lønsmessig i forhold til resten av behandlerne i det offentlige.

– NAF er ensidig opptatt av offentlig ansatte og offentlige Høresentraler. Det er lite eller ingenting omkring privatansatte og selvstendige audiografer ve og virke. Tiltross for at nærmere halve laugget er i privat sektor later man som om det ikke er slik.

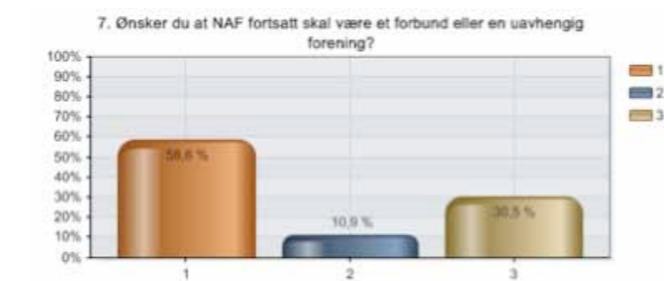
– Heller ikke hørsels- og helsepolitiske saker settes på saks-kartet som f.eks den usannsynlige svake distribusjonsordningen, lange køer, den litt kunstige kombinasjonen ØNH-leger og audiografer når det gjelder hørselsrehabilitering og den stmoderlige behandlingen av privates mulighet til å virke i samspill med det offentlige (som mange andre yrkesgrupper har klart eks. fysioterapeuter).

– Forstår ikke spørsmålet. Er vi ikke politisk uavhengig?

Styrets prioriteringer

Ved spørsmål fem blir man spurt om man synes man blir godt nok informert om de saker styret jobber med. Er sier 64,8% (83) at det føler de blir godt nok informert. 18,0% (23) synes ikke det, og 17,2% (22) vet ikke.

Spørsmål seks er om man kunne tenke seg et verv i Norsk Audiografforbund. 68,2% (88) ønsker ikke det, 24,8% (32) vet ikke, mens 7% (9) ønsker det. Her vil oppfordre de som har svart ja ved dette spørsmålet at de sender en e-post til valgkomiteen, du som ikke vet er kanskje usikker på hva det innebærer å være med i styret. Send en mail til styret som gir deg den informasjonen du lurer på.

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Forbund	58,6 %	75
2 Forening	10,9 %	14
3 Vet ikke	30,5 %	39
Total		

Er du tilfreds med medlemstilbudene som Delta tilbyr og bør NAF være en del av dem?

Her svarer 54,7%(70) at de er fornøyd med tilbudene, 23,4% (30) er ikke fornøyd, mens 21,9% (28) vet ikke.

Vedrørende spørsmål om du ønsker at NAF skal fortsette å være en del av Delta. 64,3% (81) synes det, mens 35,7% mener at vi ikke skal være en del av det. Her påfølger også kommentarer.

Kommentarer vedrørende NAF deltagelse i Delta

– Kjenner meg lite igjen i de områder som Delta virker å ha mest fokus på.

– Delta ses på som en yrkesorganisasjon for de med yrkesfaglig bakgrunn, ikke høyskoleutd. Vi blir i liten grad ivarettet som høyskolegruppe.

– Hvis vi fortsatt skal jobbe med viktige spørsmål som rekvisisjonsrett/refusjonsrett/økt anseelse/lønnsvilkår må vi ha hjelp og støtte fra andre med mer tyngde og erfaring innenfor området.

– Enten være medlem av delta eller ett annet forbund. Jeg mener at NAF ikke bør stå alene, dette er vi for små til. Bør absolutt ha ett sterkt forbund i ryggen.

– Hvis de ikke snart jobber for at vi som har Høyskoleutdanning betyr mer lønsmessig, bør vi kanskje finne en annen organisasjon. Vi betaler også ganske mye. I tillegg kunne vi kanskje fått mer informasjon fra Delta ang. våre rettigheter. Som advokat-hjelp f.eks. Ikke mange som er oppdatert på det.

– Tilbake til størrelsen på gruppa. Delta fungerer best for de fleste - mener/tror jeg.

– Kan ikke se at alternativet er noe bedre. Jeg er medlem i Delta i hovedsak for at noen skal tale min sak på jobb hvis jeg kommer opp i en konflikt/andre ting. NAF alene kan ikke hjelpe meg i de situasjonene. Pr i dag er jeg medlem av NAF for å få fagbladet, men det kan jeg også lese på nett i stedet for i papirutgave. Lønnsøke får man uansett organisert eller ikke, så det betyr ikke like mye som at når står meg bi i en evt. sak jeg kommer opp i.

– svarer nei over fordi det ikke finnes alternativ "vet ikke".

– Etter alle disse årene kan det i alle fall være en god idé å virkelig utrede alternativene som finnes. Vet det er gjort før, men har ikke lest noen rapport på dette. Dette må gjøres grundig og dere må være (over)tydelige i kommunikasjonen av resultatene.

– Per i dag: Vet ikke hvilke alternativer som vil være best. Vil vi virkelig klare å få større påvirkningskraft i andre organisasjoner? Hvilke kostnader har det? Hvilken risiko er det ved å bytte? Hvilket ubenyttet potensial ligger i Delta – hva kan styret gjøre annerledes for å få Delta til å løfte fram NAFs saker?

– Vil Delta ha NAF og hvorfor -hva svarer de på dette og hvilke løfter kan de gi - hvilken strategi vil de bygge sammen med NAF for at NAF skal nå sine mål? Har styret vært i reell forhandling med Delta på dette?

– Hvis forbund - spennende tanke, men får vi det egentlig bedre og hvordan kan en hevde det? Ønsker å vite argumentene for/mot.

– Jeg synes ikke at Delta ivaretar våre interesser hverken når det gjelder lønn eller andre rettigheter. Vi blir hengende etter de gruppene med høyskoleutdanning i andre forbund som det er naturlig å sammenligne oss med.

– Har ikke mye til overs for Delta, synes ikke de ivaretar våre interesser. Dessverre kan dette også skyldes at vi er få medlemmer.

– Ville vel egentlig svart tja på sp.målet, for det virker ikke som vi blir tatt alvorlig og det er vel kanskje fordi vi er små. Dessuten ikke veldig mange ville brydd seg om vi streiket i lang tid.

– På sp. målet under burde vi fått svart på flere, synes lønn og rev.rett / refusjonsrett er meget viktige saker

– Dette spørsmålet har vært diskutert med jevne mellomrom opp gjennom årene. Jeg synes det er greit å ta spørsmålet opp til debatt, slik at en kan se på fordeler og ulemper ved tilknytning til ulike paraplyorganisasjoner.

– Må ikke finne på å gå ut av Delta for å gå med i en enda mindre org. !!!!

– de jobber for lite for sine medlemmer som har høyskoleutdanning

– For å kunne oppnå kontakt med sentrale politikere og div. departement må vi ha en stor org. i ryggen. Pr.d.d har vi ikke noe annet bedre alternativ til Delta.

– Jeg ønsker at det jobbes sterkt i tiden som kommer med refusjonsrett, men ønsker også flere stillinger. Det må legges trykk på helsedep./minister da ventelistene er katastrofale for tiden. Og de øker i rekordfart. Vi klarer ikke jobbe raskere nå, da går det på kvaliteten løs og det vil jeg ikke være bekjent av personlig.

Kunne ønsket det var flere alternativ å velge på.

– Vi har vært gjennom denne prosessen veldig mange ganger før, og kommet frem til at Delta har det vi trenger, i andre organisasjoner så er det ikke så lett å være liten. Personlig tror jeg ikke det vil bli noe bedre å bytte. Det er heller bedre å være med på å gjøre seg tung i den organisasjonen man er i og markere seg der. Lage litt støy rundt seg selv slik at man ikke blir usynlig.

– Delta er ikke representert blant noen av mine kollegaer. Siden jeg er "alene" må jeg passe på alt selv og får ikke referat fra MBA-møter el.lign.

– Ble glemt av Delta under forrige lønnsforhandling, og fikk ikke beskjed om frister, skjema eller hvor jeg skulle levere det! Håpløst! Og så får jeg beskjed om at jeg ikke kan melde meg ut og fortsatt være medlem i NAF!!!

– Vi er ikke store og blir bare en i mengden.

– Det blir for tøft å stå som selvstendig pr. i dag.

Skal audiografenes status opp, må vi stå sammen med andre yrker med tilsvarende utdanningsgrunnlag (Bachelor).

– Vi bør være i et forbund/organisasjon sammen med andre høyskole/universitetsutdannede!

Finnes det noe annet reelt alternativ? I så fall hadde det vært interessant..

– NAF forsvinner for lett i Delta

– Jeg vet ikke helt om det finnes noe bedre alternativ, men ut fra det jeg har fått av info om nettopp alternativ til Delta, så tror jeg at det er like greit å være under dem.

– Burde vi ikke vært tilsluttet en organisasjon som er mer teknisk rettet?

– Jeg vet lite om hva Delta og NAF bedriver, men en ting er sikkert, dette fungerer dårlig. Vi trenger en annen arbeidsform og en annen partner som på en sterkere og klarere måte taler vår sak. Audiografer er i dag en høyskoleutdannet yrkesgruppe med autorisasjon som ikke får godt nok betalt hverken i penger eller i prestisje (les. ansvar) som de fortjener. Delta har ikke bidratt til å øke vår anseelse - og det bør være et tankekors.

Kanskje på tide å prøve noe annet? Delta virker som er organisasjon for lavtlønnede grupper, kanskje det holder oss også nede?

– Ettersom jeg jobber privat, opplever jeg ikke at det er viktig for meg å være en del av Delta. Synes heller ikke at jeg har "sett noe til de" i tiden min som audiograf. Føler vi er en liten gruppe, som dessverre faller litt bort i mengden.

Hvilken kjernesak burde styret prioritere?

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Rekvizisjonsrett/Refusjon srett	33,3 %	43
2 Lønn	20,2 %	26
3 Synliggjøring	5,4 %	7
4 Kommunale audiografer	24,0 %	31
5 Videreutdanning	1,6 %	2
6 Flere audiograf-stillinger	11,6 %	15
7 Annet	3,9 %	5
Total		129

Resultatet av medlemsundersøkelsen ble sendt til alle lederne i Deltas yrkesorganisasjoner og leder i Delta

Hei

Styret i NAF har for kort tid tilbake gjennomført en egen undersøkelse blant våre medlemmer. Bakgrunn for denne var blant annet at styret ønsket å vite litt om kursen videre og hvordan våre medlemmer "tenker". Vi har også kommet inn på NAF sin rolle i Delta. Jeg synes dere spesielt skal legge merke til kommentarene på side 9. Her kommer det frem synspunkter som viser

at både NAF som yrkesorganisasjon og Delta har noe å jobbe videre med.

God lesning:)

Vennlig hilsen

Espen Devig Andreassen

Hei!

Takk for tilsendt undersøkelse:)

Veldig positivt at dere retter blikket fremover og spør medlemmene. Jeg tar synspunktene og refleksjonene på Delta med meg videre og ser fram til et konstruktivt samarbeid videre!

Ha en fin fredag og riktig god helg etter hvert!

Gunn:-)

Jakter kandidater til ekstrem kaffe make-over: Frisk opp arbeidssdagens viktigste pause

Se deg rundt under den neste kaffepausen på jobben. Har pauserommet deres en hyggelig atmosfære der kvalitetskaffe nytes? Er kaffen du drikker av ypperste kvalitet og bidrar til motivasjon og full innsats?

Eller er det egentlig bare en krok der det står sur kaffe, noen tilfeldige stoler og enkle pappkopper? Dersom du mener du har Norges verste kaffekrok kan du nå vinne en kaffe-make-over på jobben.

En av tre mener kaffen de drikker på jobben er for dårlig. Det viser en undersøkelse om norske kaffevaner foretatt av analysebyrået YouGov på oppdrag fra Nespresso, der det også kommer fram at over halvparten av oss mener god kaffe er viktig i arbeidstiden.

Derfor vil Nespresso nå heve kvaliteten på kaffepausen, og arrangerer en landsomfattende konkurranse som skal ende i en total makeover på den arbeidsplassen som kan skilte med Norges stusseligste, verste, sureste eller kjedeligste kaffekrok på arbeidsplassen. Vinneren får en total fornying gjennomført av Nespresso og interiørstylist Ingvild Hemma.

Alt du trenger å gjøre for å være med er å sende inn bilder av kaffekroken på jobben sammen med en liten beskrivelse av din kaffehverdag.

Mer effektiv med gode pauser

– Flere enn halvparten av oss drikker to eller flere kopper kaffe i løpet av formiddagen, det vil si i løpet av den første delen av arbeidssdagen. Kaffepausen er et verdifullt avbrekk som bidrar til økt trivsel og redusert sykefravær, sier Nordensjef Kristen A. Hovland i Nespresso.

Ifølge en undersøkelse fra Manpower Work Life mener 65 prosent av de spurte at de jobber mer effektivt når arbeidssdagen inneholder gode kaffepauser, mens 69 prosent sier kaffepausen bidrar til positiv stemning på arbeidsplassen.

Interiørstylist Ingvill Hemma mener kaffekroken skal gi mulighet for mental avkobling, og samtidig gi en visuell pause fra arbeidsplassen.

– Gode stoler er viktig, likeså gode kaffekopper. Plastkopper er ikke like hyggelig å drikke av. Det bør være rent og ryddig, slik at det oppleves som et hyggelig sted å være, sier hun.

Etterlyser kvalitetskaffe

Samtidig som salget av kapselmaskiner stiger på privatmarkedet, er det fremdeles andre kaffetyper som er mest vanlig på arbeidsplassene. En av tre nordmenn drikker dagens

[Vinn en kaffe-makeover på jobben]

Hvis du mener at kaffekroken på arbeidsplassen ikke holder mål, har du nå sjansen til å vinne en makeover av interiørstylist Ingvild Hemma og en flunkende ny Nespresso Business Solutions kaffemaskin som vil levere kvalitetskaffe enkelt og raskt – hver dag.

Send inn bilder av kaffehjørnet på jobben sammen med en liten beskrivelse av din kaffehverdag for å delta i konkurransen. Les mer og delta i konkurransen på www.hegnar.no

første kaffekopp på jobb, og blant dem er det en tredjedel som bare har tilgang til pulver- eller automatkaffe.

– Stadig flere nordmenn er opptatt av å drikke kvalitetskaffe. Samtidig er det mange som refererer til sur traktekaffe på jobben. Det kan være en verdifull investering for mange bedrifter å gi et lite løft til kaffepausen, sier Hovland i Nespresso som uansett lover bort en helt ny Nespresso Business Solutions kaffemaskin til vinneren i konkurransen.

Bluetooth Solution Kit

Trådløs telefonløsning

- for deg med høreapparat

MULTIKOMPATIBEL

Bluetooth Solution Kit fungerer med de fleste høreapparater og telefoner. Alt som kreves er:

- Høreapparat med telespole
- Mobiltelefon med Bluetooth-funksjon

Bluetooth Solution Kit kan brukes sammen med alle andre produkter som bygger på Bluetooth-teknikken.

ReSound

rediscover hearing

GN ReSound Norge AS - www.resound.no - post@gnresound.no - 22 47 75 30

First announcement: Symposium in Memory of Sten Harris Oslo, 23 - 24 August 2012

Sten Harris (1942 - 2008)

A pioneer in audiology and paediatric cochlear implantation

We are very pleased to announce a conference in order to honour the late Professor Sten Harris. Main topics will be audiology and paediatric cochlear implantation. We do hope that you will join us in sharing knowledge in the spirit of Professor Harris. Welcome to Oslo, Norway!

Guest lectures by:

Prof. Helge Rask-Andersen, Uppsala Akademiska Sjukhus, Sweden

Dr Eva Karltorp, Karolinska Sjukhuset, Sweden

Dr Mattheus Vischer, Inselspital, University of Bern, Switzerland

More information and registration: www.temporal-bone.org

On behalf of the Organising Committee

Marie Bunne

Head of the Otology Section, ENT Department, Oslo University Hospital, Norway

Nå finnes det nye muligheter for deg å høre bedre på jobben.

Comfort Digisystem gjør talen tydeligere og tar bort forstyrrende bakgrunnsstøy før den når ditt høreapparat eller CI.

Den renere lyden gjør det lettere å høre, forstå og være mer delaktig – av den grunn får du mer energi til både jobb og fritid.

“Mer energi! Nå behøver jeg ikke å anstrenge meg så mye for å høre hva andre sier.”

 Comfort Audio
HEAR THE FUTURE

www.comfortaudio.no | info@comfortaudio.no | Tlf 959 87 910

Illustrationsfoto: Shutterstock

Auktorisering av hörselvården i Stockholm 2011

I Stockholm gjordes en förändring av hörselrehabiliteringen den 1 december 2011 för personer över 18 år. Då infördes ett vårdval för patienter med ett mindre omfattande behov av insatser, oftast endast med hörapparatutprovning, inom hörselvården. De fick då möjlighet att själva välja någon av de godkända hörselmottagningar, idag 26 st, i staden. Remisstvånget för nya patienter togs då också bort.

För att få bli godkänd hörselmottagning (auktoriserad mottagning) är de privata aktörerna skyldiga att uppfylla ett antal krav. I uppdraget ingår bla; behovsbedömning inklusive ton- och talaudiometri, information om hörselnedsättning och tinnitus, rehabiliteringsplan, anpassning och förskrivning av hörselhjälpmedel, tester för att verifiera nyttan av dessa, övrig information och rådgivning och service såsom kontroller och justeringar.

Hörsel- och Balanskliniken, Enheten för Vuxenrehabilitering vid Karolinska Universitetssjukhuset, ansvarar även i fortsättningen för den hörselrehabilitering, där behovet är mer omfattande och ofta kräver insatser från flera vårdgivare och under längre tid. Det gäller bla patienter med svår hörselnedsättning, flera funktionshinder som påverkar kommunikation, plötslig ensidig hörselnedsättning, svåra besvär av tinnitus och risk för depression och långvarig sjukskrivning. Hörsel- och Balanskliniken ansvarar även för hörselrehabilitering för barn och unga.

För patienterna finns idag, oavsett vart man går, tre olika alternativ av förskrivning.

Antingen kan de få sin förskrivning via landstinget och betalar då 600 kronor för de hjälpmedel som de bedöms ha behov av. Sortimentet är då upphandlat och om speciella behov finns kan audionomen gå utanför avtal i enstaka fall. Patienten kan annars få sin förskrivning via Fritt Val av hjälpmedel och erhåller då en rekvisition på ett fast belopp som används som en delbetalning vid köp av nya hörapparater eller andra hjälpmedel. Patienten har då ett eget ansvar för service, mm.

Det tredje alternativet är att köpa hjälpmedlet helt privat hos privat aktör. Då görs ingen förskrivning av audionom, som i de andra fallen.

För mer information se www.vardguiden.se

Lena Pihl Dahl
Leg Audionom
Hörsel- och Balanskliniken
Enheten för vuxenrehabilitering
Karolinska Universitetssjukhuset

Fritt valg

Tekst: Roshanak Khosrowkiani, leg.audionom, Hörsam

Sverige har idag cirka 1,3 miljoner hörselskadade men bara 367000 har hörapparat (HRF rapport 2009). De medicinska och sociala argumenten för tidig hörapparat användning är många. Trots det väntar många alltför länge med att skaffa hörapparat.

En effekt av vårdval inom hörselvården har varit att antal personer som har sökt sig till hörselvården efter förändringarna har ökat markant. Anledningen är bland annat följande:

- Tillgängligheten har ökat och det har blivit smidigare och snabbare att skaffa hörapparat. I Skåne finns idag närmare 30 mottagningar att välja mellan. I Skåne infördes vårdval första oktober 2008 och Fritt Val första januari 2011. Innan Skåne införde Vårdval drevs motsvarande hörselvård av sex hörcentraler och 2007 som var sista året med den driftsformen gjordes ca 7000 hörselrehabiliteringar av dessa i Skåne, en siffra som hade varit konstant i flera år. År 2009 som var första hela året med Vårdval gjordes 14431 rehabiliteringar, 2010 blev det 9311 och 2011 slutade det på 9052.

Siffrorna visar mycket tydligt vad hörsel forskare framhållit i många år, nämligen att bakom de officiella köerna finns många människor som inte orkat ställa sig i kön och att nästan dubbelt så många människor som idag har hörapparat skulle behöva en sådan. Ju längre rehabiliteringen fördröjs, desto svårare blir rehabiliteringen

- Privata företag har även utvecklat och utökat möjlighet att få hjälp för hörsel anpassat för arbetslivet. Hjälpmedlet här utöver hörapparaten kan handla om telefon och konferens hjälpmedel. För dessa hjälpmedel kan man få bidrag från försäkringskassan.

- Tidigare kunde användare bara få information om hörapparater och tekniska lösningar via landstingets hörcentraler, som inte har annat än det som är upphandlat. Idag

är informationen tillgänglig via hemsidor och privata företag som marknadsför sina produkter direkt till allmänheten.

- Många av privata mottagningar bland annat Hörsam erbjuder Hembesök för äldre som inte kan ta sig till mottagningen. Den möjligheten har inte funnits tidigare

Fritt Val innebär att klienten väljer hörapparat utanför Regionens sortiment.

När det gäller Fritt Val och dess positiva effekter kan vi notera att det som ovan beskrivs för Vårdval även gäller för Fritt val. Där tillkommer dessutom det möjligheten att välja hörapparat. Klienten får ett bredare, och ständigt moderniserat, urval av hörapparater av välja bland, i samarbete med den Legitimerade Audionomen.

Fritt Val ger också en möjlighet att erbjuda andra produkter och annan service som uppskattas mycket av brukarna. Val friheten har gjort att alla kunder kan hitta något som passar deras behov och önskemål. Den traditionella landsting systemet tar oftast hänsyn till behovet och inte önskemålet. Variation och tillgång till små och design hörapparater har haft som effekt minskat stigmatisering och ökat användande av hörapparat.

Farhågorna om att bara ”dyra” hörapparater skulle finnas i ett fritt sortiment är oberättigade. Siffrorna visar att de flesta väljer ur det fria sortimentet, men de flesta där utan att betala något tillägg.

Klienterna får kontinuerlig information om nya modeller och ny teknik, precis som inom andra produkt- och tjänsteområden.

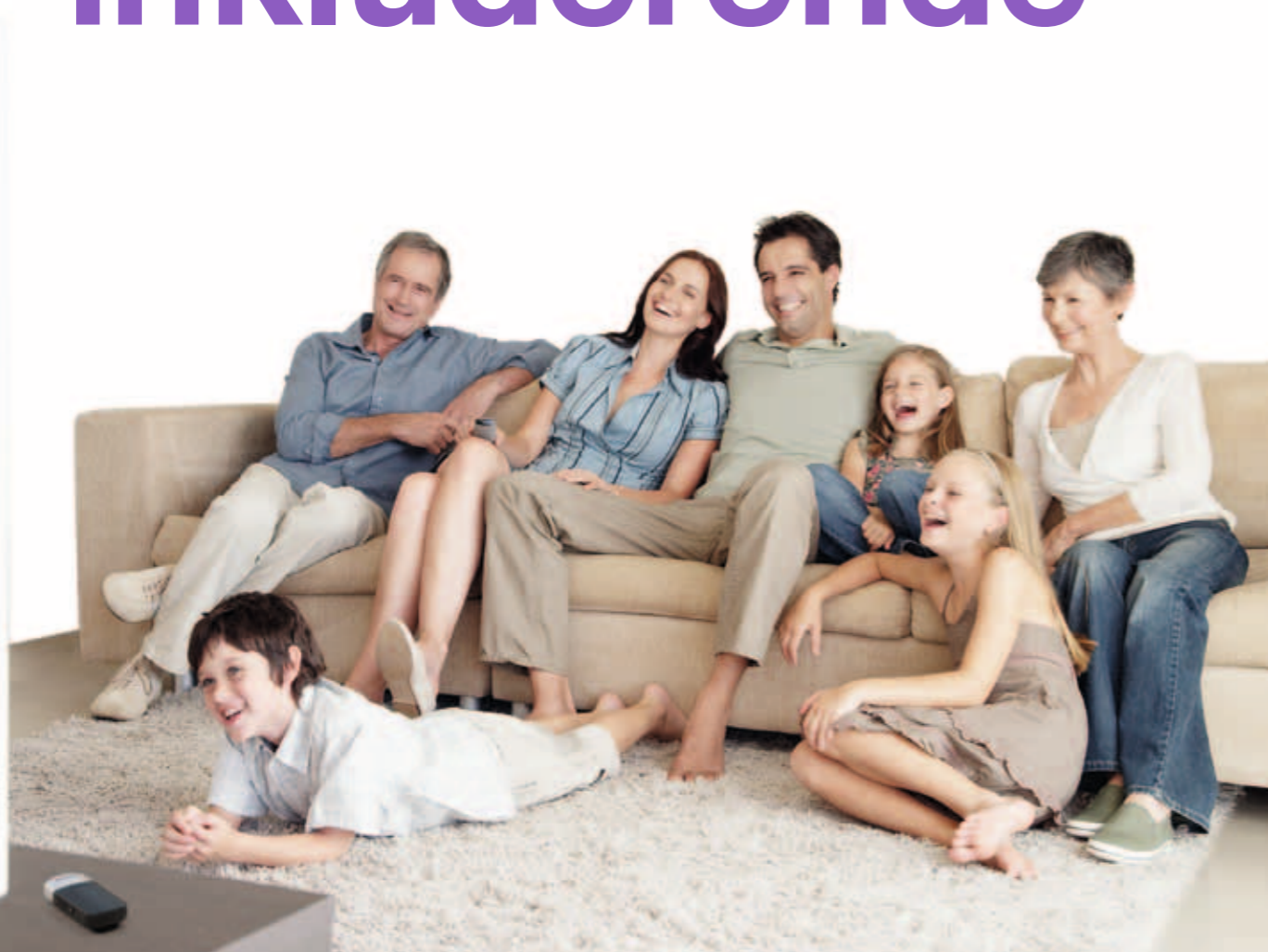
Vårdval och Fritt Val av hjälpmedel har lockat många små företag att etablera sig inom området. Ett område där det innan knappt fanns ett enda företag. Alla företag såväl de större som de mindre företagen inom hörselområdet har kvinnor i ledningen, vilket vi ser som mycket positivt då yrkesgruppen Audionomer till stor del är kvinnor.

Vårdval och Frittval är en optimal lösning för hörselvården i Sverige med allt som kärvs. Men det behövs också en ordentlig kontroll system som håller koll på kvaliteten. Frågan om kvalitét har lyfts upp och blivit ännu viktigare där vårdval infördes vilket är jätte bra.

Høreapparater har aldri vært mer

inkluderende

ReSound Unite™

ReSound Alera™

ReSound Alera holder kontakten med verden - helt trådløst.

Fra 1. juli får brukerne tilbud om hele serien av Alera høreapparater og Unite tilbehør. ReSounds unike 2.4Ghz teknologi gir en mer inkluderende hverdag for mennesker som har lett for å havne utenfor det gode selskap. ReSound Airlink gir også helt trådløs tilpasning.

ReSound

rediscover hearing

AUDITORY NEUROSCIENCE – MAKING SENSE OF SOUND”

Alle som var på Gardermoen på sist etterutdanningskurs (og de som har fått referat derfra) fikk vel med seg hva som var svaret på nesten alle spørsmål i Carol Flexers utmerkede forelesninger? Riktig: THE BRAIN! Jeg tror Flexer ville applaudert mitt valg av bok til litteraturtipset denne gang, jeg vil nemlig tipse om ei «hjernebok» som finnes i tradisjonell papirs form, elektronisk form og som har ei kjempebra nettside knyttet til seg.

Boka heter “Auditory Neuroscience – Making sense of sound”.

Forfatterne (Jan Schnupp, Eli Nelken og Andrew King) skriver i forordet til boka at den som er opptatt av lyd og hørsel, må som et minimum ha et “dryss av kunnskap fra mange ulike fagområder”. Det er kanskje noe alle som jobber med audiologi har kjent litt på? En må liksom kunne litt om så mye, det er alltid plass for en mer helhetlig forståelse. Forfatterne hevder at en må forstå litt matte, en må kunne en god del om anatomi og fysiologi og at det vil hjelpe stort dersom en i tillegg kan litt fonetikk og/eller musikkteori. Forfatterne skriver videre: «Vi har undervist i hørsel i mange år, og vi har alltid syns det har vært synd at det ikke har eksistert en lærebok som trekker elementer fra akustikk, matematikken bak signalprosessering, ørets fysiologi, psykoakustikk, tale og musikk inn i den samme introduksjonsteksten. Vi håper denne boka kan fylle dette viktige behovet.»

Mitt inntrykk er at forfatterne virkelig har klart å gjøre det de ønsket med denne boka. Her finnes komplisert stoff forklart på en grei måte, med et lettfattelig språk og med gode eksempler og visualiseringer som gjør at en husker forklaringene bedre.

Boka har kapitlene

- Why Things Sound the Way They Do
- The Ear
- Periodicity and Pitch Perception
- Hearing Speech
- Neural Basis of Sound Localization
- Auditory Scene Analysis
- Development, Learning and Plasticity
- Auditory Prostheses

og fra denne lista tror jeg alle i det audiologiske miljøet har muligheten til å lære noe nytt. Jeg skal vedde på at til og med smartinger som Jon Øygarden (Hei, JonJ) lærer noe nytt hvis de leser denne boka fra perm til perm! Audiografutdanninga

holder i disse dager på å gjøre seg kjent med boka, og vi håper den kan bli pensumbok både i psykoakustikk, audiologisk medisin, fonetikk og signalteori.

Til boka hører det også til ei stor og herlig nettside, som er åpen for alle. Her ligger animasjoner, lydeksempler, intervjuer, masse gode linker og videosnutter som virkelig støtter opp under forståelsen fra boka – eller generelt for audiologisk kunnskap, i grunnen. En gullgrube for undervisning og kurs også!

Boka finnes å få kjøpt på nettbokhandlere som for eksempel Amazon, både som papirbok og i elektronisk form. Nettsida har adresse auditoryneuroscience.com

Kos deg med boka og nettsida – skikkelig hjernemat!

Phonak Solana

Høre glede for alle

Ny funksjon for direksjonalitet og håndtering av lydstyrke.

- Direksjonalitet med lydoverføring i realtid – ZoomControl
- Intelligent volumkontroll – FlexVolume
- Mange banebrytende funksjoner
- iCom streamer – telefonsamtalen rett i øret

Overlegen direksjonalitet. Intelligent kontroll. Funksjoner utover det vanlige.

PHONAK life is on

Phonak AS, Postboks 525 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon: 23 00 32 60 Telefaks: 22 41 66 44
info@phonak.no www.phonak.no

Jonn og damene.
Fv Birgitte, Jonn, Hanne
Ingeborg og Bente

Sverre Poppe, Bente
Kjær og Jan Rollheim

Vi kan og kose oss
ved siden av jobb.

I Sandvika har det vært øre-nese-hals lege i lange tider. Det startet for 50 år siden med dr Olav Gulli. Dr. Sverre Poppe overtok i 1983. Nå ble det etter hvert også ansatt audiografer. Han styrte skuta til han gikk over i pensjonistenes rekker og dr. Jan Rollheim overtok i 2011. Når Rollheim kom skiftet vi også navn til Sandvika ØNH senter.

I resepsjonen vår sitter enten Bente Kjær eller Birgitte Bydal. De har kontrollen på oss, både i forhold til søknader, henvisninger og høreapparatlager. Vi har vikarleger som kommer innom når det trengs, det har vært Jonn Bergsmark og nå kommer også Håkon Skaug innimellom.

Sandvika, ligger i Bærum. Vi har pasienter fra både Oslo, Akerhus og Buskerud. Hos oss behandles alle øre nese halssykdommer hos voksne og barn etter henvisning fra fastlege eller annen lege. Ett av tyngdepunktene er undersøkelse av redusert hørsel

og tilpassing av høreapparat. Et annet er undersøkelse og behandling av allergiske lidelser. Der hvor operasjoner eller særlig avansert behandling er nødvendig henviser vi videre til sykehus.

Det har vært ører som har vært mest i fokus hos oss, nå som Jan Rollheim har tatt over kan det også tenkes at andre sansorganer også får mer oppmerksomhet.

Tidligere har det vært opp til to audiografer som har jobbet her, men nå er det bare en stilling. Som audiografen tar jeg vare høreapparatpasientene så godt som mulig. Jeg legger vekt på at de føler de får den tiden de trenger. Både i forhold til timen og at de får tid til å prøve ulike apparater om de skulle være usikre. Hos oss setter vi opp alle pasientene slik at de har tre kvarter til rådighet. På den måten vil jeg gjerne kunne gi de fem ekstra minuttene hvis tiden for tilpassning ble for knapp, for det kan du ta inn på neste man, og evt også ta inn han som kom på døra.

ALDRI MER FEEDBACK!

Lei av feedback?

Med Chronos 9 introduserte vi høreapparater som fjerner feedback FØR den blir hørbar. Nå har vi utvidet Chronos-familien med en ny modell; Chronos 9 Nano RITE med telespole!

Ta kontakt med oss i Gewa for nærmere informasjon.

www.gewa.no

bernafon®
Your hearing • Our passion

VOI VOI

Årets Melodi Gran Prix finale i Aserbajdsjan er akkurat ferdig og på en merkelig måte er vi blitt historiske. Vi er det medlemslandet i Eurovisjonen med flest jumboplasser. Og som vanlig blusser "skal vi være med videre eller ikke" debatten opp.

Denne gangen var hovedstaden Baku vertskap for Eurovisjonens song-contest etter at Aserbajdsjan vant fjorårets finale med en sang de fleste av oss allerede har glemt. Dessverre ble det Tooji som fikk det mindre trivelige oppdraget å føre Norge til den 11 sistede plassen i konkurransens historie.

Debatten går selvfølgelig rundt kostnader og gevinst i tv-verdenen. Heller ikke inkluderingen av de gamle sovjetrepublikkene og øst-blokk landene har lagt noen demper på diskusjonen. Interessen er det imidlertid ingen som har noe å si på. Med rundt 100 millioner seere er det få TV-programmer som kan konkurrere i oppslutning.

Mange i "die hard" kjernen av MGP tilhengere synes de nye medlemslandene har endret konkurransen på en måte de ikke liker – melodiene og settingen har fått litt danskebåtpreg og utpreget kompisstemmegiving, der nabolandene stemmer på hverandre, hevdes det. Britene har begynt å mumle om en ny melodifestival med litt andre deltakerland. Selv bortsett fra den åpenbare økningen i pyroeffekter på scenen, synes MGP historien også før muren falt, som full av haryeffekter. Hvem glemmer Abbas spaceinspirerte kostymer, Teigens skjellet-habbit og finske Lordi.

Mer foruroligende er det at det nye demokratiet i Aserbajdsjan bruker melodifestivalen som et utstillingsvindu mot Europa, og har satt i gang sterke tiltak for å dekke over de mange brudd på menneskerettighetene. Dagens president Ilham Alijev ble først utnevnt til statsminister av sin far, for deretter i 2003 å bli valgt som president i et valg de fleste mener ikke er i nærheten av minstekravene til et demokrati. For sikkerhetsskyld sitter også kona i parlamentet.

En liten forsmak på det unge demokratiet fikk NRK da P3 skulle lage humorinnslag fra festivalbyen. Journalisten ble arrestert og kledd naken på flyplassen. Tulleinnslagene har blitt dårlig mottatt i Aserbajdsjan, der medier i landet protesterer mot reporterens reportasje: «Denne personen med djevelmaske hevder at Aserbajdsjan er i ferd med å kollapse. Journalister på pressesenteret synes Eurovisjon er godt organisert og at Baku er en vakker by». Ett stykke igjen til det vi forbinder med folkestyre og fri presse vil noen hevde.

At melodifestivalen brukes politisk har blitt mer regelen enn unntaket. Også Norge har bidratt i så måte. Da Nora Brochstedt sang voi voi – historien om den lille forelskede samejenta i 1960, var det ingen som snakket om politisk budskap. Men alt dette endret seg når Sverre Kjelsberg og Mattis Hætta sang Samiid Ædnan 20 år etter. De ble ikke bare folkehelter i Norge, men også urbefolkningers rettigheter ble ettertrykkelig satt på sakskartet internasjonalt. "Framferr tinget der

Illustrasjonsfoto: Shutterstock

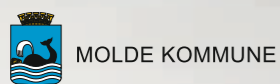
dem satt... Samiid ædnan, samiid ædnan" er mer enn festlige verselinjer. Det politiske budskapet var krystallklart. Bakteppe var utbygginga av Altavassdraget og spørsmålet om samisk autonomi.

Også når Norge skulle arrangere finale siste gang ble det politiske aspektet tydelig – også historeløsheten. Under introen av finalebyen Riga fikk latviske seerne et lite kultursjokk. NRK hadde laget en trailer med kosaker, matrjosadukker og balalaikaer. Omtrent alt latvierne forbinder med den gamle okkupasjonsmakten Russland.

Enda lengre gikk Ukrainas Viktor Jusjtsjenko som mente at seieren i Grand Prix var en medvirkende årsak til hele "oransje revolusjonen". - Vi følte at Europas folk forsto Ukraina, støttet oss og kunne relatere til oss. Interessant for de av oss som trodde at Facebook var den første "mediarevolusjonen".

Men med 100 millioner seere vil den kommersielle tidsalder vi lever i også holde liv i melodifestivalen. Og like sikkert som den vil brytningsforholdet mellom tannløs underholdning, nasjonale stereotypier og politiske intensjoner forsette med uforminsket kraft. Eller sagt på en annen måte – Joik har større kraft enn krut.

Molde kommune søker flere dyktige medarbeidere

Molde voksenopplæringscenter

Prosjektleder/audiopedagog Still. nr 1536

Vi søker etter prosjektleder/audiopedagog til prosjektet «By og land hand i hand – mot ei helsekopleg rehabilitering av hørselshemma i kommunane. Ein modell i tråd med samhandlingsreforma». Aktuell oppstartdato er 01.08.12. Annet

oppstartstidspunkt kan bli aktuelt. Forventa prosjektperiode er ca 2,5 år. Mer om prosjektet finnes på www.moldevo.no (under prosjekter).

Søknadsfrist: 15. juni 2012. Søkerlisten kan bli offentliggjort. For mer info og søknadsskjema: www.molde.kommune.no

Rådhusplassen 1, 6413 Molde Telefon: 71 11 10 00 postmottak@molde.kommune.no Følg oss på

www.delta.no

Delta er partipolitisk uavhengig, tilsluttet YS

POLITISK STYRKE

Har påvirkningskraft med over 200.000 medlemmer.

INDIVIDUELL TRYGGHET

Ivaretar lønns- og arbeidsvilkår.

FAGLIG STYRKE

Norsk Audiografforbund ivaretar yrkesfaglige interesser.

Hvorfor gå glipp av en eneste desibel?

Den nye Siemens miniTek.
Ett trykk. Uendelige muligheter.

- Bluetooth
- Audio streaming (TV/ Stereo etc.)
- Fjernkontroll
- Multioppkobling av telefoner
- Innebygd telespole
- DAI (FM kompatibel)

For mer informasjon, kontakt Siemens Høreapparater AS på tlf. 22 63 22 22

Answers for life.

SIEMENS

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE P.P. PORTO BETALT

Returadresse:
Hanne Ingeborg Berg
St. Jørgens vei 10, 0662 Oslo

Ved flytting eller endring av arbeidsplass må dette endres
på www.audiograf.no eller ved www.delta.no.

ReSound

rediscover hearing

oticon
PEOPLE FIRST

SIEMENS

medisan

- du skal høre mye

- helping people